

Схвалено

**для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з історії Науково-методичної ради з питань освіти**

Міністерства освіти і науки України

(Лист ІМЗО від 18. 09. 2017 р. № 21.1/12-Г-667)

Крижановська М. Є., Наумчук О. В. Зошит з тематичного контролю знань учнів для підсумково-узагальнюючого уроку. Історія України. 9 клас. – Тернопіль : Астон, 2017. – 86 с.

Рецензенти:

Левшонюк А. О. – учитель КЗ «Луцька ЗОШ І-ІІ № 11-колегіум Луцької міської ради Волинської області», спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старший вчитель.

Величко Н. М. – методист відділу освіти Ківерцівської райдержадміністрації Волинської області.

Пропонований посібник є частиною навчально-методичного комплексу, що складається із:

- робочого зошита для учня «Зошит з тематичного контролю знань учнів для підсумково-узагальнюючого уроку. Історія України. 9 клас», автори: Крижановська М. Є., Наумчук О. В.;
- посібника-зошита з курсу історії України для 9 класу, автор Бурнейко І. О.;
- підручника «Історія України. Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів», автори: Бурнейко І. О., Хлібовська Г. М., Крижановська М. Є., Наумчук О. В.

Завдання для підсумково-узагальнюючого уроку складені відповідно до нової програми з історії України для 9 класу, програми ЗНО з історії України та сформовані на основі Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

Форми завдань розроблено з урахуванням особливостей завдань зовнішнього незалежного оцінювання, що сприятиме набуттю практичних умінь та навичок для успішної підготовки до ЗНО.

Видання буде корисним для учнів 9 класів, абітурієнтів, учителів історії.

ISBN 978-966-308-701-6

Передмова

Зошит з тематичного контролю знань учнів для підсумково-узагальнюючого уроку розроблений як для учня, так і для вчителя. Дев'ятикласнику він дасть змогу здійснити самоконтроль при самостійному опануванні історії України кінця XVIII–початку XX ст., одинадцятикласнику – перевірити і закріпити свої знання за даний період та підготуватись до зовнішнього незалежного оцінювання, учителеві – перевірити результати навчальних досягнень учнів та об'єктивно оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу протягом теми.

Завдання є різнорівневими та ускладнюються поступово.

Перший рівень передбачає виконання чотирьох тестових завдань, два з яких – візуального ряду: учні визначають історичну особистість за портретом, історичну подію – за картосхемою. Виконання завдань такого типу формує загальнокультурну та просторову компетенції.

Другий рівень передбачає виконання завдань на встановлення відповідності (між поняттями та їхніми визначеннями, між історичними діями та їхніми характеристиками, між подіями та роками, коли вони відбулися; між подіями та їхніми наслідками); встановлення послідовності подій. Виконання завдань такого типу формує логічну і хронологічну компетентності.

Третій рівень передбачає роботу учня з історичним документом та виконання тестових завдань до нього, а також вибір трьох правильних відповідей із семи запропонованих. Виконання завдань такого типу формує інформаційну компетентність.

Четвертий рівень передбачає виконання творчих завдань різних видів: складання тез або плану, підготовку статті до словника-довідника, роботу з таблицею, заповнення «дискусійної павутини», обґрунтування своєї позиції за допомогою методу «Прес». Виконання завдань такого типу формує мовленнєву та аксіологічну компетенції.

Тематичний контроль знань з кожної теми передбачає виконання одного з чотирьох варіантів. Кожен варіант складається з 11 завдань: 1–10 – це завдання переважно закритого типу; 11 – завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь учня. До завдань додаються бланки відповідей, які учні заповнюють і здають учителю для перевірки.

Завдання 1–4 першого рівня передбачають вибір однієї правильної відповіді із чотирьох запропонованих. У завданні 3 також потрібно написати ім'я та прізвище історичної особистості. За виконання завдань 1–2 можна отримати 0 або 0,5 бала. За виконання завдання 3 можна отримати 0; 0,5 або 1 бал. За виконання завдання 4 можна отримати 0 або 1 бал.

Завдання 5–6 другого рівня передбачають утворення логічних пар та визначення послідовності подій. За виконання завдання на встановлення відповідності можна отримати 0,25; 0,5; 0,75; 1 бал, тобто 0,25 за кожну правильну логічну пару. За виконання завдання на встановлення послідовності можна отримати 0; 1 (коли перша й остання події визначені в часі правильно), 2 бали (коли всі події розташовані у правильній послідовності).

Завдання 7–9 третього рівня передбачають опрацювання фрагмента історичного документа чи витягу з праці дослідника за допомогою трьох запропонованих запитань, *завдання 10* передбачає вибір трьох правильних відповідей із семи запропонованих. За виконання завдань 7–9 можна отримати 1,5 бала – відповідно по 0,5 за кожну правильну відповідь; за виконання завдання 10 – 1,5 бала – відповідно по 0,5 за кожен правильний вибір.

Завдання 11 передбачає роботу із зображеннями, що стосуються певної історичної події чи історичного явища, та трьома запитаннями до них. Учні повинні визначити причини, сутність, особливості, наслідки запропонованих подій та явищ. Форму викладу матеріалу учень обирає самостійно на основі запропонованих пам'яток (с. 4). За відповідь можна отримати 3 бали.

Виконання завдань тематичного контролю розраховане на 45 хвилин.

Авторський колектив висловлює вдячність за корекцію завдань цього навчального посібника Роману Ярославовичу Пастушенку, завідувачу кабінету розвитку освіти Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Як виконувати творчі завдання

Структура методу «Прес»

I. Позиція

Я вважаю, що ... (висловіть свою думку, сформулюйте судження про предмет розгляду).

II. Обґрунтування

...тому, що ... (наведіть причини того, що у вас склалася саме така думка, міркування на підтримку своєї позиції).

III. Приклад

... наприклад ... (наведіть факти на підтримку ваших міркувань, дані, що підсилять вашу позицію).

IV. Висновки

Отже (тому), я вважаю ... (узагальніть свою думку).

Як скласти план

1. Уважно прочитайте завдання.
2. Пригадайте зміст матеріалу, який стосується завдання.
3. Умовно розділіть його на кілька частин.
4. Визначте головну думку кожної частини.
5. Запишіть ці головні думки у формі називних речень.
6. Пронумеруйте їх цифрами.

Як скласти тези

1. Уважно прочитайте завдання.
2. Пригадайте зміст матеріалу, який стосується завдання.
3. Умовно розділіть його на кілька частин.
4. Визначте головну думку кожної частини.
5. Запишіть ці головні думки у формі називних речень (план тексту).
6. Поставте до кожної частини запитання «Про що йдеться в цій частині?»
7. Стисло запишіть своїми словами відповідь на запитання.

Як написати статтю

1. Стаття має чітку структуру: заголовок; вступ; основна частина; висновок. Дотримуйтеся її.
2. Заголовок – коротке, але інформативне речення. Сформулюйте його так, щоб передати ключову ідею статті.
3. Вступ – 2-3 речення про зміст і завдання статті.
4. Основна частина передбачає розгляд суті досліджуваного питання та виклад думок у логічній послідовності. Речення повинні бути лаконічні та аргументовані.
5. Висновок – кілька речень, що підводять підсумок досліджуваного питання.

Як заповнити «дискусійну павутину»

1. Ознайомтеся із дискусійним (проблемним, тобто таким, що може мати кілька вирішень) запитанням.
2. Доберіть кілька аргументів для захисту наукової гіпотези (припущення). Ці аргументи треба вказати у лівій колонці («Так»; «Що свідчить на користь цієї думки?»).
3. Доберіть кілька аргументів для критики наукової гіпотези. Ці аргументи треба записати у колонці справа («Ні»; «Що суперечить цій думці?»).
4. Робота завершується обґрунтованим висновком, який треба записати у нижній колонці («Висновок»).

Підсумкове узагальнення теми:
«Українські землі у складі Російської імперії
наприкінці XVIII–в першій половині XIX ст.»

Варіант 1

І рівень

1. Коли відбулося повстання Чернігівського полку?

- А** січень 1825–січень 1826 рр.   **В** лютий 1846–березень 1847 рр.
Б грудень 1825–січень 1826 рр.   **Г** березень 1846–грудень 1847 рр.

А	Б	В	Г

2. Чи правильні ці твердження?

- 1 Українське національне відродження розпочалося в Лівобережній та Слобідській Україні.
 2 Соціальною основою українського національного відродження на Слобожанщині було українське селянство.

- А** правильне тільки 1-е твердження   **В** обидва твердження правильні
Б правильне тільки 2-е твердження   **Г** обидва твердження неправильні

А	Б	В	Г

3. Про кого із зображених історичних діячів йдеться в характеристиці? Нapiшіть його ім'я та прізвище.

За походженням – з селян-кріпаків. Один з найвидатніших майстрів українського образотворчого мистецтва; академік-гравер Академії мистецтв у Петербурзі. 1840 р. видав свою першу збірку поезій. Відвідував засідання Кирило-Мефодіївського братства.

А

Б

В

Г

А	Б	В	Г

4. Якою цифрою на картосхемі позначено регіон, де відбулося повстання Бузького козацького війська?

- А** 1
Б 2
В 3
Г 4

А	Б	В	Г

II рівень

5. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями:

1	Промисловий переворот	А	пробудження національної самосвідомості народів, які не мали власної державності
2	Інтенсивне господарювання	Б	спосіб ведення господарства, коли зростання його продуктивності відбувалося завдяки збільшенню панщини та землі під ведення поміщицького господарства
3	Екстенсивне господарювання	В	спосіб ведення господарства, коли зростання його продуктивності відбувалося завдяки використанню добрив та сільськогосподарських машин, залученню вільнонайманих працівників
4	Модернізація	Г	перехід від мануфактур, що базувалися на ручній праці, до фабрик, оснащених машинним устаткуванням
		Д	перехід від традиційного аграрного суспільства до сучасного індустріального

№	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

6. Установіть послідовність історичних подій:

- А** ліквідація греко-католицької церкви на Правобережжі
Б відкриття університету у Києві
В видання «Енеїди» І. Котляревського
Г відкриття університету у Харкові

№	1	2	3	4
А				
Б				
В				
Г				

III рівень

Прочитайте витяг з праці українсько-канадського історика О. Субтельного та виконайте завдання 7–9.

«Воно ... привернуло увагу царського уряду ... до потенційної небезпеки зростаючої національної свідомості українців; ліквідація товариства дала сигнал до наступу антиукраїнської політики й ознаменувала початок довгої безупинної боротьби української інтелігенції з російським царатом».

7. Про яку організацію розповідає історик?

- А** Кирило-Мефодіївське братство   **В** Південне товариство
Б «Малоросійське товариство»   **Г** Північне товариство

А	Б	В	Г

8. У якому році було засновано цю організацію?

- А** 1821 р.   **В** 1830 р.
Б 1846 р.   **Г** 1825 р.

А	Б	В	Г

9. Яке слово пропущене у фразі: «У наведеному фрагменті йдеться про ... організацій»?

- А** причини створення   **В** наслідки діяльності
Б особливості діяльності   **Г** значення діяльності

А	Б	В	Г

10. Позначте твердження, які стосуються Устима Кармалюка:

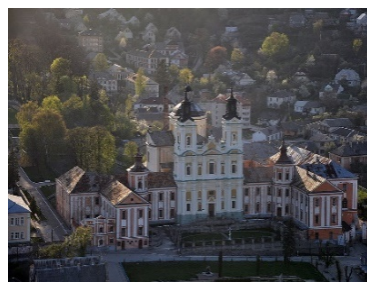
1 очолював селянський повстанський рух	5 боровся за соціальну справедливість
2 був великим землевласником	6 ініціював відкриття Харківського університету
3 діяльність пов'язана зі Слобожанщиною	7 його діяльність припадає на 1813–1835 рр.
4 його називали «останнім опришком»	☐ ☐ ☐

IV рівень

11. Розгляньте зображення та дайте розгорнуті відповіді на запитання.

Прапор з написом (польською) «За нашу і вашу свободу»

Кременецький ліцей

А) З якими подіями першої половини XIX ст. пов'язано зображене на ілюстраціях?

Б) Коли відбувалися ці події?

В) Які наслідки ці події мали для українського суспільства?

Підсумкове узагальнення теми:
«Українські землі у складі Російської імперії
наприкінці XVIII–в першій половині XIX ст.»

Варіант 2

І рівень

1. Коли діяло Кирило-Мефодіївське братство?

- А** 1816–1817 рр.   **В** 1830–1831 рр.
Б 1825–1826 рр.   **Г** 1846–1847 рр.

А	Б	В	Г

2. Чи правильні ці твердження?

1 Україна у російських війнах першої третини XIX ст. була джерелом людських і матеріальних ресурсів.

2 Під час російсько-турецької війни 1806–1812 рр. на бік Росії перейшли козаки Задунайської Січі.

- А** правильне тільки 1-е твердження   **В** обидва твердження правильні
Б правильне тільки 2-е твердження   **Г** обидва твердження неправильні

А	Б	В	Г

3. Про кого із зображених історичних діячів йдеться в характеристиці? Напишіть його ім'я та прізвище.

Дванадцять років перебував на військовій службі. Написав перший твір розмовною українською мовою. Брав участь у діяльності полтавської масонської ложі «Любов до істини». Очолював Полтавський театр; автор п'єс «Наталка Полтавка», «Москаль-чарівник».

А

Б

В

Г

А	Б	В	Г

4. Якою цифрою на картосхемі позначено регіон, де діяли повстанці під проводом Устима Кармалюка?

- А** 1
Б 2
В 3
Г 4

А	Б	В	Г

II рівень

5. Установіть відповідність між організаціями та їхніми програмними цілями:

1 «Малоросійське товариство»	А Росія – унітарна республіка з адміністративним поділом на області
2 Південне товариство	Б відродження Речі Посполитої в кордонах 1772 р.
3 Північне товариство	В федерація вільних слов'янських народів з центром у Києві
4 Кирило-Мефодіївське братство	Г Росія – конституційна монархія з адміністративним поділом на штати
	Д політична незалежність України

№	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

6. Установіть послідовність історичних подій:

- А перше видання збірки поезій «Кобзар»
 Б заснування Кирило-Мефодіївського товариства
 В видання перших трьох частин «Енеїди»
 Г створення «Малоросійського товариства»

№	1	2	3	4
А				
Б				
В				
Г				

III рівень

Прочитайте витяг з праці українсько-канадського історика В. Вериги та виконайте завдання 7–9.

«...*(Російський-Авт.)* уряд зовсім не захистив їх від помсти *(польських-Авт.)* панів. Становище селян стало ще гіршим, як воно було перед повстанням, і вони, стероризовані й позбавлені будь-якого захисту органів царської влади, втікали на південь України, в Херсонську й Таврійську губернії...».

7. Про яке повстання згадує історик?

- А повстання Чернігівського полку   В польське визвольне повстання
 Б повстання Устима Кармалюка   Г повстання військових поселенців у Чугуєві

А	Б	В	Г

8. Коли відбулося повстання?

- А 1813–1835 рр.   В 1825–1826 рр.
 Б 1829 р.   Г 1830–1831 рр.

А	Б	В	Г

9. Яке слово пропущене у фразі: «У наведеному фрагменті йдеться про ... повстання?»

- А причину   В хід
 Б наслідки   Г привід

А	Б	В	Г

10. Позначте твердження, які стосуються промислового перевороту в Україні:

1 розпочався у 1820-х роках	5 відбувся перехід від фабрик до мануфактур
2 перші заводи виникали у селах	6 почався з легкої та харчової промисловості
3 з'явилися нові соціальні верстви	7 на Правобережжі розвивалася металургія
4 сприяв зростанню міст	

IV рівень

11. Розгляньте зображення та дайте розгорнуті відповіді на запитання.

Будівля Харківського університету XIX ст.

Будівля Київського університету XIX ст.

А) З якими суспільними процесами першої половини XIX ст. пов'язано зображене на ілюстраціях?

Б) Коли були засновані навчальні заклади, зображені на ілюстраціях?

В) Які наслідки мала діяльність цих навчальних закладів для українського суспільства першої половини XIX ст.?

Підсумкове узагальнення теми:
«Українські землі у складі Російської імперії
наприкінці XVIII–в першій половині XIX ст.»

Варіант 3

І рівень

1. Коли відбулося польське визвольне повстання?

- А** 1816–1817 рр.   **В** 1830–1831 рр.
Б 1825–1826 рр.   **Г** 1846–1847 рр.

А	Б	В	Г

2. Чи правильні ці твердження?

- 1 Промисловий переворот розпочався на українських землях у 1820-х рр.
 2 Промисловий переворот спричинив появу нових соціальних верств – підприємців і найманих робітників.

- А** правильне тільки 1-е твердження   **В** обидва твердження правильні
Б правильне тільки 2-е твердження   **Г** обидва твердження неправильні

А	Б	В	Г

3. Про кого із зображених історичних діячів йдеться в характеристиці? Напишіть його ім'я та прізвище.

Навчався у Харківському університеті, де здобув ступінь доктора історії. Науково обґрунтував відмінність між українцями та росіянами. Ідейний лідер Кирило-Мефодіївського братства, автор його програмного документа «Книга буття українського народу».

А

Б

В

Г

А	Б	В	Г

4. Якою цифрою на картосхемі позначено регіон, з яким пов'язана діяльність Кирило-Мефодіївського братства?

- А** 1
Б 2
В 3
Г 4

А	Б	В	Г